

[Landbrugsministeren.]

men ikke væsentlig —, kunde man regne med, at ca. to Trediedele af de danske Landmænd ikke saa sig i Stand til at forrente den Gæld, som hviler paa deres Ejendomme. Det er et Antal af mindst 130 000 danske Landmænd, det drejer sig om, og det Beløb, som man skønsmæssigt, saa godt som man kunde regne det ud efter de Under søgelser, man havde foretaget, maatte regne med, der ikke var Forrentningsmuligheder for i Landbruget, men som hvilede som en tyngende Gæld paa det, var ca. 800 Mill. Kr. Det er givet, at naar Landbruget slæber paa saadan en Forrentningsbyrde, naar saa mange Landmænd er udsat for saadanne Vilkaar, er en Gældssanering af Landbrugets Forhold et af de vigtigste Problemer, man kan tumle med og bør tumle med her i Rigsdagen. Og jeg vil sige til de to Oppositionspartier, at her har de to Oppositionspartier nu i Aarevis kun nøjedes med Snak, men har ikke villet være med til Handling.

Det Forslag, som Regeringen fremsatte angaaende disse Forhold, var et Forslag, som i høj Grad knyttede sig til de Beretninger, der var givet af Gældssaneringsudvalget, og et Forslag, der var fremsat af Professor Vinding Kruse. Det gik ud paa, at man skulde gennemføre en dybtgaaende Gældssanering i Landbruget efter følgende Retningslinier: Man skulde for det første give et Rentetilskud til de højst forgældede Landmænd paa 1 pCt. aarlig i 3 Aar og derefter foretage et Opgør mellem Kreditor og Debitor, saaledes at de bød op med hinanden om, hvem der vilde give mest for Ejendommen. Men netop fordi man fra alle Sider, ogsaa fra den sagkyndige Side, erkendte, da Handelsprisen ligger 30 pCt. over Forrentningsværdien i Landbruget, at det vilde være umuligt for Debitor at byde op med Kreditor, for han kunde ikke give Handelsprisen for den, den kunde ikke forrente Handelsværdien; netop derfor var det, at Debitor maatte have et Forspring i Auktionen, i denne Konkurrence, og det fik han gennem den ene Procent i Rentetilskud, som skulde falde væk ved Ejerskifte og derved ikke komme Kreditor til gode. Endelig skulde Kreditor betale de Auktionsomkostninger, som ellers vilde følge med Ordningen, hvis man skulde lade det hele skøtte sig selv og løses gennem Fallitter og Tvangsauktioner.

Kreditor kunde saa vælge mellem tre Ting: enten at overtage Ejendommen til den Pris, han nu kunde give for den, og som

laa højere end Debtors Bud, eller at gaa ind paa et Moratorium for de Beløb, der laa over den Pris, man blev enig om, eller for Vare- og Arbejdskreditorers Vedkommende, som altid hører til de sidste Pant-havere, altsaa dem, der har deres Penge længst ude og ogsaa har vanskeligst ved at overtage Ejendommen, at faa 20 pCt. Dividende af deres Tilgodehavender.

Naar man saa havde faaet indført Moratorium i 5 Aar for den Gæld, ingen turde overtage Forrentningen af, maatte man efter de 5 Aars Forløb foretage et endeligt Opgør angaaende denne Moratorie-gæld paa den Maade, at man i Forholdet til Konjunkturstigningen fastsatte det Beløb, som i Fremtiden skulde forrentes, medens Resten fritoges for Forrentning.

Herudover stillede vi fra Regeringens Side Forslag gaaende ud paa at imødegaa kommende Kriser af lignende Art, Gældskriser, som sikkert vil følge, hver Gang vi har haft en Højkonjunktur, idet det er sikkert, at der, hver Gang Landbruget har haft en Højkonjunktur og det gaar nedad, altid med de lette Kreditforhold, vi har, med de under Højkonjunktoren stigende Priser paa Ejendomme og den dermed hurtigt stigende Gældssbyrde, vil, naar Nedgangen kommer, indtræde en saadan Gældssituation, at vi faar Kriser af lignende Art som den, vi nu har. Naar man nu i det praktiske Liv, overalt, hvor der er Mulighed for det, støtter sig selv mod kommende Ulykker og Vanskeligheder ved Forsikring og lignende, er der intet naturligare, rigtigere og bedre, end at man i Fremtiden gør det ogsaa med Hensyn til Gældskriser i Landbruget.

Derfor foreslog vi Oprettelse af Krisekasser, hvortil Staten skulde bidrage sit derigennem, at det Beløb, der bliver foreslaet som Kriselaan til de overforgældede Ejendomme paa 1 pCt. af en vis Del af Gælden, efterhaanden som Konjunkturerne bedrede sig, gik ind i en saadan Krisekasse. Dernæst, at enhver Landmand maatte betale i de gode Tider et vist Beløb i Forhold til sin Ejendoms Ejendomsskyld ind i Krisekassen og efter samme Regler havde Ret til Udbetaling i nedadgaaende Perioder. Dette vilde ikke alene bidrage til at holde ham ved Ejendommen, men modvirke Prisstigning og Prisfald. Og yderligere for at modvirke en stærk Prisstigning paa Ejendommene, altsaa de høje Priser paa Ejendommene, foreslog vi en Begrænsning af den fuldkommen frie Pantsætningsret, vi nu har i Landbruget, noget, man fra mange